

DARBA AIZSARDZĪBAS ZIŅAS

www.osha.lv

www.vdi.gov.lv

Valsts darba inspekcija

2007.gada 20.decembris 12.izdevums

Sveicināti svētku priekšvakarā!

Dace Avena, Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras Latvijas nacionālā kontaktpunkta koordinatore, VDI Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

Neraugoties uz straujo gada nogales un svētku tuvošanos, novembrī un decembrī notikušas vairākas aktivitātes darba aizsardzības jomā.

No 22.līdz 24.novembrim Ķīpsalā norisinājās izstāde "Drošam darbam", kur apmeklētājiem bija iespēja sastapt arī Valsts darba inspekcijas (VDI) un Labklājības ministrijas (LM) pārstāvjus.

Vēl novembrī noslēdzās Eiropas nedēļas drošībai un veselībai darbā 2007 ietvaros rīkotais bērnu un jauniešu mākslas darbu konkurss "Stop - pārslodze", kurā piedalījās skolēni no visas Latvijas. Ceru, ka ar šāda konkursa starpniecību esam raisījuši jauniešos interesi par darba aizsardzību!

Savukārt 14.decembrī VDI un LM pārstāvji piedalījās Ekonomikas ministrijas organizētā konferencē "Latvijas uzņēmējdarbības vide: administratīvais slogs un ieteicamās reformas", kuras viens no mērķiem bija izvērtēt Latvijas sasniegumus un problēmas uzņēmējdarbības vides pilnveidošanā starptautiskā un laika griezumā ar dažādiem mērījumu instrumentiem. Pēc uzņēmējdarbības vides izvērtēšanas norisinājās vairākas diskusijas. VDI un LM pārstāvji piedalījās diskusijā par nodarbinātību, darbaspēka mobilitāti un darba tiesiskajām attiecībām.

Gada nogalē notikušas arī vairākas izmaiņas likumdošanas aktos. Par izmaiņām plašāk varat izlasīt šajā izdevumā.

Novēlu visiem priecīgus un cerībām bagātus Ziemassvētkus un darbīgu un veiksmīgu Jauno gadu!

Darba inspekcija aicina darba devējus svētkos ievērot darba un atpūtas laika nosacījumus

Dace Avena, VDI Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

„Valsts darba inspekcijā, tuvojoties svētkiem, tiek saņemts daudz jautājumu par to, vai svētku dienās atļauts nodarbināt darbiniekus, vai obligāti jāievēro atpūtas laiks un kā šajos gadījumos tiek noteikta darba samaksa,” informē Rita Elce, Valsts darba inspekcijas direktore, „tāpēc aicinu darba devējus sekot līdzī tiesību aktos noteiktajām prasībām un ievērot darba un atpūtas laika nosacījumus.”

Saskaņā ar grozījumiem likumā „Par svētku atceres un atzīmējamām dienām” šā gada 24. decembris ir noteikts par svētku dienu, līdz ar to Ziemassvētkos mēs varēsim baudīt trīs svētku dienas, proti, 24., 25. un 26. decembri.

Atbilstoši Darba likumam svētku dienās darbinieki netiek nodarbināti, taču, ja nepieciešams nodrošināt nepārtrauktu darba gaitu, darbinieku var nodarbināt arī svētku dienā.

Gadījumos, kad darbinieks svētku dienās nestrādā un šīs svētku dienas iekrīt viņam noteiktajās darba dienās, darba devēja pienākums ir par šīm dienām saglabāt darba samaksu, bet, ja darbiniekam noteikta akordalga vai stundas tarifa likme, viņam saglabā vidējo izpeļņu.

Ja darbinieks svētku dienā strādā, tad viņam par šo darbu jāveic piemaksa 100% apmērā, vai arī jāpiešķir cita brīva diena.

Šī gada pirmajā pusgadā Valsts darba inspekcijā izskatīti 986 iesniegumi, kuros darbinieki sūdzējās par darba samaksu, kā arī darba un atpūtas laika neievērošanu.

„Darba aizsardzības ziņas”

Sagatavoja Sarmīte Bunka-Briljonka, Valsts darba inspekcijas Sabiedrisko attiecību nodaļas speciāliste.

Ieteikumus un informāciju, kā arī e-pasta adreses, ja turpmāk vēlaties saņemt elektronisko izdevumu “Darba aizsardzības ziņas”, sūtīt uz e-pastu: Sarmite.Bunka@vdi.gov.lv

Atklātās nelegālās nodarbinātības statistika šā gada vienpadsmit mēnešos

Mārtiņš Pozņaks, VDI Sabiedrisko attiecību nodaļas speciālists

Valsts darba inspekcija (VDI) nelegālās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošanas ietvaros šī gada vienpadsmit mēnešos, apsekojot 3698 uzņēmumus, atklājusi 2717 nelegāli nodarbinātos.

Šogad vienpadsmit mēnešu laikā par nelegālu nodarbinātību kopumā 802 darba devēji tika saukti pie administratīvās atbildības, piemērojot naudas sodu kopsummā par 97064 Ls.

Laikā no šā gada sākuma visvairāk nelegāli nodarbināto darbinieku ir atklāts Rīgā un Rīgas rajonā – 1160, Latgalē – 381 un Zemgalē – 340. Savukārt Kurzemē atklāti 290, Ziemeļvidzemē – 228, Dienvidu reģionā (Ogres, Jēkabpils un

Aizkraukles rajons) – 164, bet Austrumvidzemē – 154 darbinieki bez rakstiska darba līguma.

2007.gada novembrī visvairāk bez darba līguma strādājošo tika atklāti uzņēmumos: SIA „MR Būve” – 36, SIA „Īviņš un Partneri” – 11 un SIA „Belmast būve” – 8 nelegāli nodarbinātie.

VDI aicina iedzīvotājus aktīvi izmantot anonīmo uzticības tālruni 7312176, lai veicinātu iespējamās informācijas saņemšanu par nelegālo nodarbinātību.

Atgādinām, ka informācija par visiem uzņēmumiem, kuros konstatētas bez darba līgumiem strādājošas personas, pieejama mājas lapā www.vdi.gov.lv sadaļā „Nelegālā nodarbinātība” apakšsadaļā „2007. gada pārskats” – „Statistika”.

Noslēgusies izstāde “Drošam darbam 2007”

Liene Papēde, „BT 1” Sabiedrisko attiecību projektu vadītāja

24. novembrī noslēdzās 4. darba vides drošības, darba aizsardzības un strādājošo aizsardzības izstāde “Drošam darbam 2007”, kas kopā pulcēja 53 kompānijas no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Krievijas un Zviedrijas. Izstādi kopā ar Ķīpsalā vienlaikus notiekošajām izstādēm apmeklēja 15 960 interesentu.

Izstādes apmeklētāji vienuviet varēja noskaidrot svarīgus jautājumus darba aizsardzības ieviešanai savā uzņēmumā, saņemt risinājumus darba drošības uzlabošanai, kā arī papildināt zināšanas daudzveidīgos semināros un uzzināt atbildes uz interesējošiem jautājumiem par jaunumiem likumdošanā, darba tiesiskām attiecībām, darba aizsardzības pasākumiem, darba devēju un darbinieku sociālo un tiesisko aizsargātību darbā.

Izstādi rīkoja Starptautisko izstāžu rīkotājsabiedrība “BT 1”. Izstādes sadarbības partneri – Latvijas Republikas Labklājības ministrija, Valsts darba inspekcija, Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Darba un vides veselības institūts, Latvijas Ugunsdzēsības asociācija, Drošības biznesa asociācija.

Nākamā, 5. darba vides drošības, darba aizsardzības un strādājošo aizsardzības izstāde “Drošam darbam 2008” notiks 2008. gadā no 27. līdz 29. novembrim.

“BT 1” ģenerāldirektors Viesturs Tile pasniedz Valsts darba inspekcijas direktorei Ritai Elcei pateicības rakstu par veiksmīgu sadarbību izstādes veidošanā piecu gadu garumā.

Turpmāk VDI nebūs atbildīga par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību

Vineta Bērzina, LM Komunikācijas departamenta direktore
Marika Kupče, sabiedrisko attiecību speciāliste

No 2008.gada 1.janvāra Valsts darba inspekcija (VDI) nebūs atbildīga par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību.

Minētās funkcijas ar nākamā gada 1.janvāri pildīs Valsts būvinspekcija.

To paredz Labklājības ministrijas sagatavotais likumprojekts „Valsts darba inspekcijas likums”, kas 18. decembrī apstiprināts Ministru kabineta sēdē. Par likumprojektu vēl lems Saeima.

Likumprojektā noteikta arī kārtība, kādā VDI no nākamā gada 1.janvāra varēs pilnībā vai daļēji apturēt uzņēmumu darbību gadījumos, kad pārkāpti darba tiesību un darba aizsardzības normatīvie akti. Tādējādi būs novērsta situācija, ka VDI nevar apturēt uzņēmumu darbību, jo ar 2008. gada 1. janvāri spēku zaudēs likums *Par uzņēmumu, iestāžu un organizāciju darbības apturēšanu*.

Tāpat nākamajā gadā paplašināsies VDI uzraudzības joma attiecībā uz privātajām teritorijām. Turpmāk inspekcijai būs tiesības kontrolēt un uzraudzīt arī to, kā privātpersonām piederošās teritorijās esošajos būvobjektos tiek ievēroti drošības un veselības aizsardzības pasākumi. Šobrīd VDI nav tiesību veikt darba aizsardzības un darba tiesisko normatīvo dokumentu kontroli privātās teritorijās. Tā rezultātā tiek apdraudēta strādājošo veselība, jo šajās teritorijās bieži netiek ievēroti nepieciešamie drošības un veselības aizsardzības pasākumi.

Noslēdzies jauniešu mākslas darbu konkurss „STOP – PĀRSLODZE!”

Mārtiņš Poznaks, VDI Sabiedrisko attiecību nodaļas speciālists

Valsts darba inspekcija (VDI) 29. novembrī kinoteātrī “Coca-Cola Plaza” apbalvoja Eiropas nedēļas drošībai un veselībai darbā 2007 bērnu un jauniešu mākslas darbu konkursa „STOP – PĀRSLODZE!” uzvarētājus un aktīvākos dalībniekus. Kopumā šogad VDI organizētās izglītojošajās aktivitātēs, par darba ergonomiku un drošu smagumu pārvietošanu: mākslas darbu konkursā, fotokonkursā un darba drošības dienās, piedalījās vairāk nekā 120 bērnu un jauniešu no visas Latvijas.

VDI un Latvijas bērnu māksliniecišķās fantāzijas akadēmijas kopīgi organizētajā jauniešu mākslas darbu konkursā, zīmējot plakātus vai filmējot video par tematu darba ergonomika, drošība un veselības aizsardzība darba vietās, konkursā varēja piedalīties jebkurš Latvijas skolas vai augstskolas vecuma jaunieši. Konkursa apbalvošanas ceremonijā diplomus par labāko mākslas darbu saņēma Jūlija Podskočija un Vanda Sondore no Preiļu mākslas skolas, Elīna Bērziņa no Valkas mākslas skolas un Meldra Bule no Latvijas bērnu Māksliniecišķās fantāzijas akadēmijas. Savukārt diplomus par labāko kolekciju saņēma zīmēšanas pulciņš “Ulla” un Liepājas rajona Virgas pamatskola.

„Darba drošības kultūras veidošana tieši šajā vecuma grupā ir būtisks priekšnoteikums, lai samazinātu ar jauniešiem saistīto nelaimes gadījumu skaitu. VDI arī nākotnē organizēs līdzīgas kampaņas un cer aktīvi veicināt jauniešu apziņu un sapratni par darba drošības un veselības aizsardzības jautājumiem darbā,” skaidro VDI direktore Rita Elce.

„Par sniegto atbalstu konkursa “STOP – PĀRSLODZE!” organizēšanā vēlamies pateikties mūsu sadarbības partneriem - Labklājības ministrijai un Darba Vides un veselības institūtam. Īpašu pateicību izsākām arī Latvijas Bērnu māksliniecišķās fantāzijas akadēmijai, A/S Inspecta Latvia un Ilguciemas maiznīcai – konditorejai,” uzsver R. Elce.

„Jauniešu mākslas darbu konkurss „STOP – PĀRSLODZE!” ir vajadzīgs, lai jaunieši izprastu darba vietas drošības nozīmi un

VDI direktore Rita Elce pasniedz diplomu par mākslas darbu Jūlijai Podskočijai no Preiļu mākslas skolas. Jūlijas darbs bija viens no labākajiem.

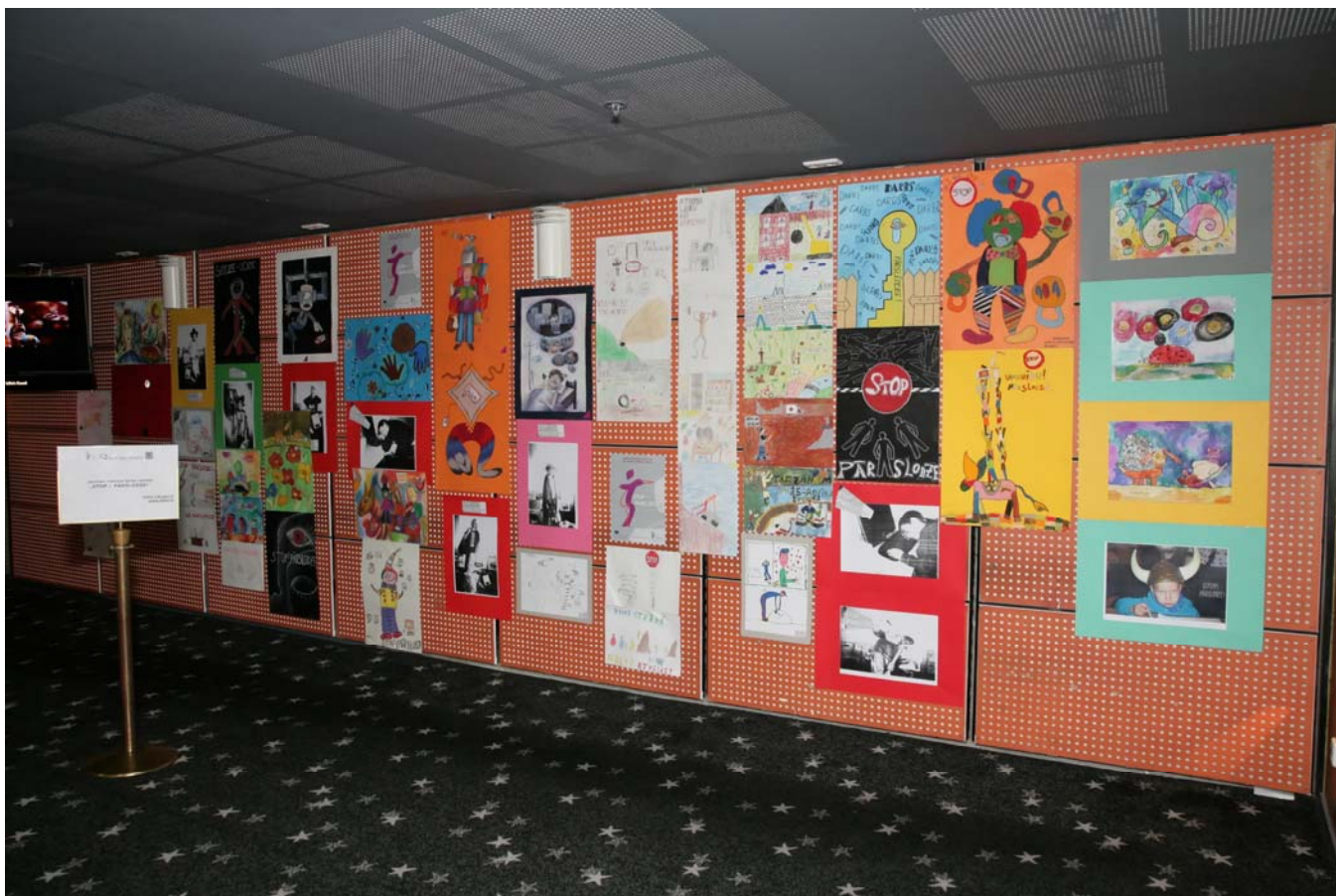
Balvu par savu mākslas darbu saņem Vanda Sondore, arī Preiļu mākslas skolas audzēkne

mikroklīmatu tajā censtos veidot drošu un veselīgu. Būtiski, ka jauniešiem ir iespēja radoši izpausties, un es domāju, ka viņi veidos augstvērtīgus darbus. Ir patīkami, ka Eiropas Savienībā un Latvijā tik liela uzmanība tiek veltīta cilvēku veselībai. Patiess prieks sadarboties ar Valsts darba inspekciju, kas radoši mēģina risināt šo problēmu. To apliecina ikgadējie jauniešu mākslas darbu konkursi, ku-

ros ar lielu interesi piedalās bērni un jaunieši,” uzsver mākslinieks Jānis Anmanis.

Atgādināsim, ka kampaņa „STOP – PĀRSLODZE!” tika atklāta šī gada 6. jūnijā.

Turpinājums 4.lpp.

Bērnu un jauniešu mākslas darbi 29. novembrī bija apskatāmi kinoteātra “Coca-Cola Plaza” telpās

Turpinājums no 3.lpp.

Tās ietvaros jaunieši varēja piedalīties vairākos aktuālos un interesantos projektos – mākslinieka Jāņa Anmaņa atbalstītajā mākslas darbu konkursa „STOP – PĀRSLODZE!”, VDI un “Hewlett-Packard” kopīgi organizētajā fotokonkursā kā arī darba drošības dienās, kuru mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar darba aizsardzības jēdziena pamatiem, rādīt un skaidrot drošības zīmes darba aizsardzībā kā arī uzskatāmi parādīt individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību.

VDI bērnu un jauniešu mākslas darbu konkursus organizē jau trešo gadu. Pērn kampaņas „Drošs sākums” ietvaros, plakātu un video filmu konkursos, kā arī vairākās izglītojošās aktivitātēs par darba drošību un veselības aizsardzību piedalījās vairāk nekā 700 jaunieši no visas Latvijas.

Plašāku informācija par kampaņu un informatīvos materiālus ikviens var saņemt Valsts darba inspekcijā un tās reģionālajās struktūrvienībās vai arī elektroniskā veidā VDI mājas lapās – www.osha.lv/ew2007 un www.vdi.gov.lv.

VDI direktore Rīta Elce (2.rindā ceturkā no kreisās) un Latvijas bērnu mākslinieciskās fantāzijas akadēmijas vadītājs Jānis Anmanis (pirmais no kreisās) kopā ar mākslas darbu konkursa uzvarētājiem un dalībniekiem

Sekmīgi pabeigts Latvijā pirmais apmācību kurss „Drošs darbs ar azbestu”

Ivars Vanadziņš, Anita Pike, Dagmāra Sprūdža, RSU aģentūra „Darba drošības un vides veselības institūts”

No 12. līdz 15.novembrim Rīgā notika Latvijā pirmais apmācības kurss „Drošs darbs ar azbestu”, kura laikā 24 dalībnieki apguva četru dienu (32 stundu) apmācības kursu, lai varētu pareizi organizēt un veikt azbestu saturošo materiālu demontāžu. Apmācības organizēja PSI „Darba Medicīna” SIA sadarbībā ar RSU DDVVI, kā arī vienu no Somijas vadošajiem azbesta materiālu demontāžas uzņēmumiem „Pohjolan Purkutyo Oy” un Igaunijas azbesta demontāžas uzņēmumu „Asbestitoode Ou”.

Mācības piedalījās gan dažādu Latvijas uzņēmumu darbinieki (tādu kā SIA STATS, REMTEC u.c.), darba aizsardzības kompetentie speciālisti, kā arī Valsts darba inspekcijas un Labklājības ministrijas pārstāvji.

Šis bija pirmās šāda veida apmācības Latvijā, kuru laikā dalībnieki tika apmācīti pēc speciālas 32 stundu programmas, līdzīgas kā vairumā citu Eiropas Savienības valstu. Šoreiz kā pasniedzēji piedalījās kolēģi no Somijas Azbesta demontāžas uzņēmumu Mācību centra, kuri pēdējo 15 gadu laikā uzkrājuši ievērojamu praktisko pieredzi šādu apmācību organizēšanā un azbesta demontāžas darbu veikšanā. Dalībniekiem bija izdevība iepazīties arī ar Igaunijas kolēģu praktisko pieredzi azbestu saturošo materiālu demontāžā, jo Igaunijā jau vairākus gadus darbojas 3 šāda profila uzņēmumi. Mācību programmas realizēšanā piedalījās arī PSI Darba Medicīna SIA un RSU Darba drošības un vides veselības institūta pasniedzēji, izmantojot Leonardo da Vinci projekta „Safe Asbestos training” laikā sagatavotos mācību materiālus.

Mācību laikā tika apgūtas nepieciešamās zināšanas, lai varētu sekmīgi identificēt azbestu saturošos materiālus (veicot azbestu saturošo materiālu inventarizāciju un paraugu ņemšanu), pareizi plānot darbu veikšanu un droši veikt materiālu demontāžu dažādos apstākļos.

Azbesta saturošo materiālu inventarizācijas laikā paņemtie materiālu paraugi tiek aplūkoti speciālos mikroskopos Azbesta laboratorijā

Dalībnieki kopīgiem spēkiem ir uzbūvējuši daudzkameru demontāžas zonu ar negatīvu gaisa spiedienu un mācās veikt darbus šajā zonā, izmantojot visu nepieciešamo aprīkojumu

Turpinājums 6.lpp.

Liela uzmanība tika pievērsta apmācību praktiskai pusei – katrs dalībnieks praksē pamēģināja uzvilkt un lietot nepieciešamos individuālās aizsardzības līdzekļus, piedalījās azbestu saturošo materiālu inventarizācijā (mācību laikā tika noorganizētā īsa vizīte Andrejostas TEC ēkā) un šķiedru skaitīšanā RSU DDVVI Azbesta laboratorijā, iepazīnās un izmēģināja dažādas demontāžas tehnikas (piemēram, t.s. „cimdu” lietošanu), kā arī piedalījās azbesta demontāžas zonas izveidē (ar daudzkameru sistēmu un negatīvu gaisa spiedienu) un tās praktiskā lietošanā. Praksē tika izmēģināts arī azbesta demontāžas darbiem nepieciešamais aprīkojums – speciāli putekļu sūcēji un ventilatori.

Šādu apmācību organizēšana ir pirmais solis, lai Latvijā reāli tiktu sākti prasībām atbilstoša azbestu saturošo materiālu demontāža.

Azbesta demontāžai nepieciešamā aprīkojuma demonstrācija

Nākamais šāda veida apmācības kurss tiek plānots 2008. gada martā.

Katrs dalībnieks praksē izmēģina pareizu aizsargtērpu un aizsardzības līdzekļu lietošanu

Tiek iepazīta viena no demontāžas tehnikām – t.s. cimdu lietošana.

Darba devējus bargāk sodīs par pārkāpumiem darba tiesību un darba aizsardzības jomā

Vineta Bērzina, LM Komunikācijas departamenta direktore

Marika Kupče, sabiedrisko attiecību speciāliste

Lai nodrošinātu darba likumdošanā noteikto prasību efektīvāku ieviešanu, darba devējus bargāk sodīs par atklātajiem pārkāpumiem darba tiesību un darba aizsardzības jomās.

Tas noteikts Labklājības ministrijas (LM) izstrādātajā likumprojektā „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”, kas šodien apstiprināts Ministru kabineta sēdē. Par minēto likumprojektu vēl lems Saeima.

„Neskatoties uz to, ka mūsu valstī izveidota darba aizsardzības likumdošanas bāze, situācija uzņēmumos joprojām nav apmierinoša. Daudzos uzņēmumos neievēro darba aizsardzības prasības, tādējādi darbiniekiem nākas strādāt nedrošā un veselībai kaitīgā darba vidē. To apliecina arī augstais darba vietās notikušo letālo nelaimes gadījumu skaits, kas, salīdzinājumā ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, ir viens no augstākajiem rādītājiem,” atzīst LM speciālisti.

Bieži vien prasību neievērošanas pamatā ir ierobežotas finanses vai arī nepietiekama izpratne par šo jautājumu

nozīmīgumu. Tomēr 61% darba devēju ir norādījuši, ka nekas netraucē viņus nodrošināt likumdošanā noteiktās normas, tomēr aizvien to nav izdarījuši. Tādējādi šie uzņēmumi ir primārā mērķa grupa, uz kuru vērsti bargāki sodi.

Saskaņā ar likumprojektu turpmāk plānots noteikt naudas sodus Ls 300 līdz Ls 400 apmērā darba devējiem – fiziskām personām, bet juridiskām personām – no Ls 600 līdz Ls 5000 tajos gadījumos, kad viņi neizmaksās saviem darbiniekiem, kas nodarbināti normālo darba laiku, valstī noteikto minimālo mēneša darba algu.

Tāpat, ņemot vērā augsto pārkāpumu līmeni darba aizsardzības jomā, likumprojekts papildināts ar jaunu pantu, kas paredzēs sodus par darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpšanu. Tajā ne tikai detalizēti uzskaitīti pārkāpumi, bet arī paredzēts minimālais un maksimālais sods par pārkāpumiem, tādējādi veicinot vienveidīgu sodu piemērošanas praksi.

Tā, piemēram, par darba drošības zīmju nelietošanu un atbilstošu neizvietošanu darba vidē, darba devēju – fizisku personu varēs sodīt no Ls 100 līdz Ls 250, juridisko personu – no Ls 250 līdz Ls 750, par darbā notikušu nelaimes gadījuma neizmeklēšanu vai slēpšanu fizisku personu varēs sodīt no Ls 100 līdz Ls 350, bet juridisko personu – no Ls 250 līdz Ls 1000. Savukārt, ja gada laikā pēc administratīvā

soda uzlikšanas minētie pārkāpumi izdarīti atkārtoti, soda apmērs fiziskām personām pieaugs no Ls 350 līdz Ls 500, bet juridiskām personām – no Ls 1000 līdz Ls 3000.

Vienlaikus likumprojekts papildināts arī ar pantu, kas paredz komersantu – darba aizsardzības pakalpojumu sniedzēju atbildību par neatbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Īpaši būtiski tas ir tajos gadījumos, kad kompetento speciālistu un kompetento institūciju rīcība var radīt tiešus draudus nodarbināto veselībai un dzīvībai. Piemēram, par darba aizsardzības normatīvajiem aktiem neatbilstošu darba aizsardzības pakalpojumu sniegšanu, t.sk. riska novērtēšanu, vai kompetentiem speciālistiem un kompetentām institūcijām noteikto prasību pārkāpšanu, kompetento speciālistu varēs sodīt no Ls 100 līdz Ls 250, bet kompetento institūciju – no Ls 500 līdz Ls 1000.

Atgādinām, ka šobrīd Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā jau ir paredzēta atbildība par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības regulējošo normatīvo aktu pārkāpšanu, kas paredz iespēju darba devēju sodīt.

LM ar sociālajiem partneriem diskutē par grozījumiem Darba likumā

Vineta Bērzina, LM Komunikācijas departamenta direktore

Marika Kupče, sabiedrisko attiecību speciāliste

Strādājot pie grozījumiem Darba likumā, Labklājības ministrijas (LM) speciālisti ar sociālajiem partneriem turpina diskutēt par likuma normu pārskatīšanu attiecībā uz elastību un drošību darba tiesiskajās attiecībās, kā arī par priekšlikumiem cīņā ar neregistrēto nodarbinātību.

Tā kā darba gaitā sociālie partneri nevienojās par vairākiem priekšlikumiem, tos LM virzīs izskatīšanai Nacionālās trijpusējās sadarbības padomes sēdē šī gada decembrī.

Viens no neatbalstītajiem priekšlikumiem ir saistīts ar obligātu piemaksas noteikšanu darbiniekam, kas veic ar īpašu risku saistītu darbu. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

(LBAS) šobrīd aicina noteikt darba devējam pienākumu maksāt piemaksu darbiniekam par darbu, kas saistīts ar īpašu risku, piemēram, paaugstinātas psiholoģiskas vai fiziskas slodzes gadījumos, kā arī, ja ir paaugstināts risks darbinieku drošībai un veselībai.

Tāpat netika atbalstīts Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) priekšlikums par darba devēja veiktajiem izdevumiem, kas saistīti ar darbinieku profesionālo apmācību vai kvalifikācijas paaugstināšanu, ja 2 gadu laikā pēc to veikšanas, pēc darbinieka vai darba devēja iniciatīvas tiek pārtrauktas darba attiecības.

Lai gan sociālie partneri vienojās noteikt aizliegumu summētā darba laika ietvaros nodarbināt darbinieku ilgāk par 24 stundām pēc kārtas un 56 stundām nedēļā, LDDK un LBAS neparāca savstarpēju vienošanos par pārējiem ar summēto darba laiku saistītiem ierosinājumiem.

Līdztekus iepriekšminētajam, LDDK nepiekrīt papildus garantijām darbiniekiem saistībā

ar ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma pārceļšanu vai pagarināšanu bērna slimības gadījumā. Tā vietā LDDK rosina pilnveidot darbspējas lapu izsniegšanas un apmaksas kārtību.

Savukārt Darba lietu trijpusējās sadarbības apakšpadomes (DLTSA) sēdē sociālie partneri savā starpā vienojās par lielāko daļu no darba grupas piedāvātajiem priekšlikumiem, tajā skaitā attiecībā uz izmaiņām dažādās darba tiesisko attiecību procedūrās.

Diskusijas par grozījumiem Darba likumā šonedēļ notika DLTA sēdē, kurā LM izveidotā darba grupa piedāvāja 40 ierosinājumus.

LM darba grupā piedalās LDDK, LBAS, Latvijas Tirgotāju asociācijas un VDI pārstāvji.

Saskaņā ar MK šī gada augusta protokollēmumu grozījumi Darba likumā jāizstrādā līdz 2008.gada 1.janvārim.

Noslēgusies kokapstrādes nozares inspicēšanas kampaņa

Dace Avena, VDI Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

Valsts darba inspekcija (VDI) no 5. līdz 16.novembrim visā valstī īstenoja inspicēšanas kampaņu kokapstrādes nozarē, kuras mērķis bija preventīvi apsektot uzņēmumus un izvērtēt faktiskos darba apstākļus.

Uzņēmuma apmeklējuma gadījumā valsts darba inspektori pārbaudīja vai tiek ievērotas darba aizsardzības prasības, strādājot ar darba aprīkojumu un saskarsmē ar asiem priekšmetiem, kā arī, vai tiek nodrošināta individuālo aizsardzības līdzekļu un drošības zīmju lietošana.

Kampaņas ietvaros visā valstī darba inspektori veica 206 uzņēmumu apsekojumus un to laikā konstatēja 1207 dažāda rakstura pārkāpumus, par ko piemēroja 42 administratīvos naudas sodus 4660 latu apmērā. Piecos gadījumos valsts darba inspektori izsniedza rīkojumu par iekārtu darbības apturēšanu, savukārt četros gadījumos tiks izsniegts brīdinājums par apturēšanu.

Inspektori, apsekojot kokapstrādes uzņēmumus, konstatēja, ka 40% gadījumu to darbinieki nav iepazīstināti ar darba vides risku novērtējumu, 84% gadījumu nebija izveidots darba aprīkojuma saraksts, kas rada risku nodarbinātajiem. Pozitīvi, ka 80% uzņēmumu strādā apmācīts darba aizsardzības speciālists, savukārt 31% gadījumu ir piesaistīta kompetentā institūcija.

„Kaut arī vairāk kā 200 Latvijas kokapstrādes uzņēmumiem Valsts darba inspekcija oktobra sākumā nosūtīja vēstules, ar kurām personīgi informēja darba devējus par kampaņas norisi, apsekojumu laikā tika konstatēta virkne pārkāpumu. Diemžēl darba devēji joprojām atrunājas, sakot: mēs domājam, ka pie mums inspektori neatnāks,” uzsver

Inspicēšanas kampaņas apsekojumu laikā inspektori pārliecinājās, ka ir uzņēmumi, kuros darba apstākļiem tiek pievērsta īpaša uzmanība

VDI direktore Rita Elce.

Šī gada pirmajā pusgadā VDI izmeklēti jau 4 letālie, 11 smagie un 93 vieglie kokapstrādē notikušie nelaimes gadījumi. „Šie dati mums ļauj apgalvot, ka kokapstrāde, līdzīgi kā būvniecība, ir viena no bīstamākajām nozarēm Latvijā,” norāda R. Elce.

VDI statistika rāda, ka 2006. gadā kokapstrādes nozarē reģistrēti 242 nelaimes gadījumi darbā. 10 darbinieki traumu rezultātā bija gājuši bojā, bet 31 gadījumos bija gūtas smagas traumas. 2006.gadā VDI reģistrēti 29 arodsaslimšanas gadījumi kokapstrādes nozarē, bet 2007.gada pirmajā pusē – 12.

Uzņēmumu apsekošanas laikā bija redzami arī šādi skati

Atgādinām, ka VDI šogad savu darbu īsteno kampaņveidīgi. Gada sākumā tika veikta pasta un telekomunikāciju nozares inspicēšanas kampaņa, no aprīļa līdz jūnijam turpinājās būvniecības nozares uzņēmumu inspicēšana, savukārt septembrī tika uzsākta transporta un veselības aprūpes uzņēmumu kampaņveidīga apsekošana.

Darba aizsardzības prasības saistībā ar elektromagnētisko lauku radītajiem riskiem stāties spēkā no 2008.gada 30.aprīļa

Vineta Bērziņa, LM Komunikācijas departamenta direktore

Marika Kupče, sabiedrisko attiecību speciāliste

Lai novērstu grūtības praksē nodrošināt strādājošo aizsardzību pret elektromagnētisko lauku radīto risku iedarbību, attiecīgās darba aizsardzības prasības stāties spēkā no 2008.gada 30.aprīļa, nevis ar nākamā gada 1.janvāri, kā bija noteikts līdz šim.

Šāds pagarinājums saistīts ar to, ka Eiropas Savienības direktīvā noteiktās ekspozīciju robežvērtības veselības nozarē strādājošiem ierobežo iespējas izmantot un attīstīt magnētiskās rezonanses attēlu veidošanas tehniku. Minētā tehnika ir neaizstājama vairāku slimību diagnostikā un ārstēšanā.

Šobrīd Eiropas Komisija (EK) ir uzsākusi pētījumu par direktīvas ietekmi uz medicīniskām procedūrām. Līdz ar to, lai iegūtu laiku nepieciešamās informācijas ieguvei un analīzei, kā arī jaunu priekšlikumu izstrādei, EK ir ierosinājusi atlikt direktīvas pārņemšanas termiņu līdz 2012.gada 30.aprīlim. Tiklīdz EK priekšlikumu atbalstīs ES

padomē, arī Latvijā noteikumu spēkā stāšanās termiņu vēlreiz pagarinās līdz ES Padomes noteiktajam termiņam.

Tas noteikts Labklājības ministrijas sagatavotajos grozījumos noteikumos *Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret elektromagnētiskā lauka radīto risku darba vidē*, kas šodien, 18.decembrī, apstiprināti Ministru kabineta sēdē.

Noteikumi attiecas uz visām nodarbinātības jomām, kurās nodarbinātie var tikt pakļauti elektromagnētiskajam laukam. Tomēr lielāku ietekmi uz nodarbināto veselību var atstāt elektromagnētiskie lauki televīzijas, radiosakarņu nozarē, medicīnā, piemēram, magnētiskās rezonanses iekārtas un metālu apstrādē. Bet tas ir atkarīgs no izmantotajām iekārtām, un katrā konkrētajā gadījumā darba devējam ir jānodrošina risku izvērtējums un jānosaka, vai nodarbinātie ir pakļauti riskam.

Darba devējs ir atbildīgs par nodarbināto aizsardzību pret elektromagnētiskā lauka radīto risku darba vidē, turklāt viņam ir jānosaka elektromagnētiskā lauka radītā iedarbība, kā arī jānovērtē tā radītais risks – jānosaka, vai tajā ir elektromagnētiskā lauka kaitīgā starojuma avoti, kuri varētu izraisīt

traucējumus cilvēka veselībai. Vienlaikus darba devējam jāveic visi iespējamie pasākumi, lai novērstu vai mazinātu iepriekšminēto risku.

Savukārt, lai pēc iespējas ātrāk konstatētu elektromagnētiskā lauka radītos veselības traucējumus, darba devējam ir noteikts pienākums nodrošināt strādājošo, kuri pakļauti elektromagnētiskā lauka starojumam, obligātās veselības pārbaudes. Turklāt darba devējam jānodrošina ārstniecības speciālistu iepazīstināšana arī ar riska novērtējuma rezultātiem.

Elektromagnētiskā lauka mērījumus var veikt kompetentas institūcijas, kompetenti speciālisti, akreditētas laboratorijas, ES akreditētas institūcijas, darba aizsardzības speciālisti un citas personas ar atbilstošu kvalifikāciju mērījumu veikšanai. Mērījumu veic, izmantojot verificētu mēraparatūru.

Par noteikumu kontroli un uzraudzību ir atbildīga Valsts darba inspekcija.

Elektromagnētiskie lauki ir statiski un mainīgi elektriskie, magnētiskie un elektromagnētiskie lauki, kuru frekvences ir līdz 300 GHz.

Nelaiemes gadījumu Daugavpils pirmsskolas iestādē izraisījusi iekārtas neatbilstība prasībām

Dace Avena, VDI Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

Valsts darba inspekcija (VDI), izmeklējot šī gada 30.oktobrī Daugavpils 5.pirmsskolas izglītības iestādē „Spārīte” notikušo nelaiemes gadījumu, kurā tika smagi traumētas divas veļas gludinātājas, secinājusi, ka nelaiemes gadījuma galvenais iemesls bija iekārtas neatbilstība drošības prasībām.

Ekspertīzē tika noskaidrots, ka veļas žāvēšanas un gludināšanas veltņa bīstamā zona pie veļas padeves starp ruļļiem nebija aizsargāta ar konstrukcijā paredzēto drošības ierīci. Veicot iekārtas tehniskā stāvokļa un situāci-

jas novērtēšanu, eksperti konstatēja vairākas neatbilstības MK noteikumiem Nr. 526 „Darba aizsardzības prasības lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā”.

Kā atzina VDI direktore Rita Elce, nelaiemes gadījums ar tik smagām sekām nebūtu noticis, ja bloķēšanas ierīce būtu darbojusies.

„Līdzīgi veļas un gludināšanas veltņi atrodas daudzās pirmsskolas izglītības iestādēs Latvijā, tāpēc aicinām darba devējus pievērst pastiprinātu uzmanību šo iekārtu tehniskajam stāvoklim, lai šāda veida nelaiemes gadījumi turpmāk neatkārtotos,” tā R. Elce.

Latgales reģionālās valsts darba

inspekcijas amatpersonas „Spārītes” vadībai ir uzdevušas novērst izmeklēšanas laikā konstatētos pārkāpumus un informāciju par nelaiemes gadījumu nosūtījusi Valsts policijai, lai tā izskatītu jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu.

Gadījumā, ja kriminālprocess netiks uzsākts, darba inspekcijas amatpersonas lems par administratīvā soda piemērošanu darba devējam.

Pēc šobrīd VDI rīcībā esošās informācijas laikā no 2007.gada 1.janvāra līdz 10.decembrim Latvijas Republikā darba vietās gājuši bojā 59 darbinieki un 245 guvuši smagas traumas.

Izmaiņas sociālajā jomā no 2008.gada 1.janvāra

Vineta Bērziņa, LM Komunikācijas departamenta direktore

Marika Kupče, sabiedrisko attiecību speciāliste

Turpinot pilnveidot Labklājības ministrijas (LM) īstenoto valsts sociālo politiku nodarbinātības, sociālās apdrošināšanas, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības jomās, no nākamā gada 1.janvāra stājas spēkā vairākas iedzīvotājiem būtiskas izmaiņas.

No 2008.gada 1.janvāra:

- **minimālā darba alga** paaugstināsies no 120 līdz **160 latiem**, tādējādi uzlabojot dzīves līmeni cilvēkiem ar zemiem ienākumiem,
- tiks ieviests **vecāku pabalsts** – jaundzimušā māte vai tēvs varēs saņemt vecāku pabalstu 70% apmērā no savas sociālās iemaksu algas. Jaunajam pabalstam **atcelti „griesti”** (nav noteikta maksimālā robeža), un tas līdzināsies algai, ko cilvēks saņem „uz rokas” pēc nodokļu nomaksas. Tas aizstās līdzšinējo bērna kopšanas pabalstu, ko izmaksāja no valsts pamatbudžeta. Pabalstu nākamgad vidēji mēnesī saņems gandrīz 12,9 tūkstoši cilvēku;
- **no 50 līdz 150 latiem** mēnesī trīskāršosies **pabalsts par bērna invalīda** ar smagiem funkciju traucējumiem **kopšanu**. Saskaņā ar LM aprēķiniem, bērna invalīda kopšanas pabalstu 2008.gadā varētu saņemt 750 cilvēki;
- ieviests **jauns ikmēneša pabalsts 100 latu** apmērā **invalīdiem** ar smagiem organisma sistēmu funkciju traucējumiem, **kuri pārsnieguši 18 gadu vecumu** un kuriem nepieciešama īpaša kopšana.

Lai saņemtu minēto pabalstu, invalīdiem būs nepieciešams iesniegt Valsts sociālās apdrošinā-

šanas aģentūrā:

- atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību. To pamato Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas slēdziens;
- invaliditātes izziņu;
- personu apliecinošu dokumentu.

Gadījumā, ja cilvēks šogad nespēs nokārtot visus nepieciešamos dokumentus pabalsta saņemšanai, **arī nokārtojot tos janvārī, pabalsts par janvārī tiks izmaksāts pilnā apmērā.**

Līdztekus šī invalīdu grupa saņems gan valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu vai pensiju, gan jauno pabalstu. Tādējādi valsts sociālo pabalstu veidā cilvēki saņems vismaz 150 latu mēnesī. Saskaņā ar LM aprēķiniem, jauno pabalstu vidēji mēnesī varētu saņemt 7400 invalīdi;

- Valsts darba inspekcija nebūs atbildīga par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību.

Savukārt no nākamā gada 1.jūnija tiks dubultots piemaksas apmērs pie vecuma pensijas par vienu apdrošināšanas stāža gadu **no 19 līdz 40 santīmiem**. Tādējādi piemaksa pie vecuma pensijas varētu paaugstināties par vidēji 7,22 latiem. Piemaksa pienākas 80% no visiem vecuma pensijas saņēmējiem. Saskaņā ar LM aprēķiniem, nākamgad piemaksas pie vecuma pensijas saņems gandrīz 380 tūkstoši cilvēku.

Tāpat nākamajā gadā plānota **vir-kne jaunu nodarbinātības pasākumu**, kas vērsti uz sociālā riska grupu cilvēkiem (cilvēkiem ar invaliditāti, zemu izglītības līmeni, atkarības problēmām):

- ♦ pasākumi **komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai**, kuru laikā bezdarbniekiem ar iegūtu atbilstošu izglītību būs iespējams saņemt konsultatīvu un finansiālu atbalstu. Minētie pasākumi nākamgad notiks izmēģinājuma

projekta veidā. Paredzams, ka Nodarbinātības valsts aģentūra nodrošinās 80 biznesa plānu izvērtēšanu un finansēs 20 labākos plānus,

- ♦ pasākumi **darbnieku reģionālās mobilitātes veicināšanai**. Šajos pasākumos darbinieki, kuriem darba vieta atrodas ārpus viņu dzīves vietas, pārbaudes termiņa laikā varēs saņemt transporta izdevumu un dzīvokļu īres izmaksu kompensāciju. Pasākumā 2008.gadā plānots iesaistīt vairāk kā 1700 bezdarbniekus,
- ♦ projekts, kurā **bezdarbnieki varēs apgūt darba iemaņas pie darba devēja**. Šāda iespēja būs tiem bezdarbniekiem, kuriem iegūtajā profesijā nav profesionālas pieredzes vai zaudētas darba prasmes un iemaņas, kā arī tiem, kuri vēlas apgūt jaunu profesiju,
- ♦ **kompleksā atbalstītā darba programma** bezdarbniekiem ar atkarības problēmām. Tās ietvaros bezdarbnieki saņems vairākus savstarpēji saistītus pakalpojumus, t.sk., speciālisti palīdzēs bezdarbniekiem risināt viņu personiskās problēmas, uzlabot un atjaunot viņu darba spējas, kā arī veicinās viņu iesaistīšanos konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos, piemēram, apgūt valsts valodu vai datorzinības.

Atbilstoši LM plāniem, pašvaldību **sociālie darbinieki**, kuri strādā ar ģimenēm ar bērniem 2008.gadā **turpinās saņemt piemaksu 100 latu** apmērā.

Plašāku informāciju par izmaiņām sociālajā jomā no 2008.gada 1.janvāra var iegūt LM mājas lapā sadaļā Aktualitātes <http://www.lm.gov.lv/admin/index.php?sadala=358&id=3922>.

Sociālo iemaksu likme vispārīgā gadījumā nākamgad paliks nemainīga

Vineta Bērziņa, LM Komunikācijas departamenta direktore
Ilze Boluža, sabiedrisko attiecību speciāliste

Nākamajā gadā valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme vispārīgā gadījumā paliks nemainīga – 33,09%, no kuriem darba devējs maksā 24,09%, bet darba ņēmējs – 9%, norāda Labklājības ministrija (LM).

Šāda likme būs gadījumā, ja darba ņēmējs tiek apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem: pensiju apdrošināšanai, apdrošināšanai pret bezdarbu, darba negadījumu apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, kā arī jaunajai vecāku apdrošināšanai.

LM, balstoties uz plānotajiem 2008.gada budžeta rādītājiem, izstrādājusi sociālo iemaksu likmes sadalījumu atsevišķām nodokļu maksātāju kategorijām (skat.tabulu).

Cilvēkam, kurš brīvprātīgi pievienojies pensiju apdrošināšanai, brīvprātīgo iemaksu likme ir vienāda ar obligāto iemaksu likmi pensiju apdrošināšanai. Tā nākamgad nedaudz samazināsies, t.i., 23,65% (šogad – 24,49%).

Cilvēkam, kurš brīvprātīgi pievienojies pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, kā arī vecāku apdrošināšanai, brīvprātīgo iemaksu likme ir vienāda ar attiecīgajiem apdroši-

Darba ņēmēji, kas apdrošināti visiem sociālās apdrošināšanas veidiem	33,09% (darba devējam - 24,09%; darba ņēmējam – 9%)
Darba ņēmēji, kuri sasnieguši pensijas vecumu	28,26% (darba devējam - 20,57%; darba ņēmējam – 7,69%)
Darba ņēmēji, kuri ir izdienas pensijas saņēmēji vai III grupas invalīdi – valsts speciālās pensijas saņēmēji	30,61% (darba devējam - 22,28%; darba ņēmējam – 8,33%)
Pašnodarbinātie (arī I vai II grupas invalīdi)	30,44%
Pašnodarbinātie, kuri sasnieguši pensijas vecumu	28,02%
Namīpašnieki, zemes iznomātāji	26,00%
Ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja - ārvalstnieka	31,10%

nāšanas veidiem noteikto obligāto iemaksu likmju summu, kas nākamgad nedaudz paaugstināsies, t.i., 31,10% (šogad – 31,04%).

Atgādinām, ka, lai nākamajā gadā ieviestu jauno vecāku pabalstu, no 2008.gada 1.janvāra tiks noteikts jauns valsts sociālās apdrošināšanas veids – vecāku apdrošināšana. Tas nozīmē, ka jaundzimušā māte vai tēvs varēs saņemt vecāku pabalstu 70% apmērā no savas sociālās iemaksu algas, kas līdzināsies algai, ko vecāks saņem „uz rokas” pēc nodokļu nomaksas.

Obligāto iemaksu likmes sadalījums pa sociālās apdrošināšanas veidiem nākamajā gadā būs šāds:

- ♦ valsts pensiju apdrošināšanai – 23,65 %;

- ♦ sociālajai apdrošināšanai pret bezdarbu – 1,75 %;
- ♦ sociālajai apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām – 0,24 %;
- ♦ invaliditātes apdrošināšanai – 2,92 %;
- ♦ maternitātes un slimības apdrošināšanai – 3,45 %;
- ♦ vecāku apdrošināšanai – 1,08%.

LM izstrādāto Ministru kabineta noteikumu projektu par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem nākamajā gadā 11.decembrī apstiprināja valdība.